

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Raadgever Gemeentelijke Internationale Samenwerking

Gemeentelijke internationale samenwerking houdt veel meer in dan de stedenbanden en jumelages die worden aangekondigd bij de gemeentegrenzen. Het is een verzamelbegrip voor uiteenlopende activiteiten die allemaal iets met het buitenland te maken hebben. De gemeente kiest zelf of zij wel of niet aan internationale samenwerking doet. Hiervoor zijn geen plichten of voorschriften vastgelegd in wet- en regelgeving.

Taak van de gemeente

Al dertig jaar geleden is de waarde van gemeentelijke internationale samenwerking onderkend. De rijksoverheid besloot toen dat gemeenten hiervoor middelen mochten vrijmaken. Sinds het begin van de jaren negentig stimuleert het ministerie van Buitenlandse Zaken de samenwerking met gemeenten in ontwikkelingslanden en in Midden- en Oost-Europa. Daarvoor zijn subsidieprogramma's gemaakt, die beheerd worden door de VNG. Gemeenten die zelf in een samenwerkingsproject investeren, kunnen subsidie vragen om hun middelen aan te vullen. Deze programma's passen in het beleid van dit ministerie om bij te dragen aan de kwaliteit van het bestuur elders en aan het van onderop opbouwen van een netwerk aan relaties tussen onze eigen samenleving en die in de grotere wereld.

In 2005 brachten de VNG en het ministerie van BZK een gezamenlijke publicatie uit over internationale samenwerking. Uitgangspunt hierin is dat internationale samenwerking ook kan bijdragen aan de kwaliteit van het eigen lokale bestuur en beleid.

Voorbeelden van internationale samenwerking

Internationale samenwerking kan op veel verschillende manieren. Hieronder staan enkele voorbeelden:

- Ervaringen delen met andere Europese gemeenten rond een bepaald beleidsterrein.
- Contacten van lokale bedrijven vergemakkelijken die zaken willen doen met bijvoorbeeld China of Japan.
- Eigen bestuurlijke ervaring delen met jonge lokale democratieën in Roemenië of Zuid-Afrika.
- Particuliere initiatieven uit de eigen gemeente stimuleren door subsidies of andere faciliteiten.
- Bepalen hoe de gemeente na een natuurramp in het buitenland zal reageren: wel of geen steun, noodhulp of wederopbouw, via particuliere of gemeentelijke kanalen.

Motieven voor internationale samenwerking

Gemeenten kunnen meerdere motieven hebben voor internationale samenwerking. In de gezamenlijke publicatie van de VNG en het ministerie van BZK zijn er zes uitgewerkt: het ideële motief, het economische

motief, het motief van bestuurlijke organisatie en functionering, het sociale cohesiemotief en het motief van duurzame ontwikkeling. Deze motieven zijn ook herkenbaar in de oproep die een groep Nederlandse gemeentebestuurders begin dit jaar deed onder de titel 'Een wereld aan kansen. Een internationale paragraaf in ieder collegeprogramma!'

Rol van de gemeenteraad

Initiëren

De raad kan het initiatief nemen om met internationale samenwerking aan de slag te gaan. Dit kan wenselijk zijn als de gemeente nog niets doet op dit terrein, als de gemeente hier vanuit het particulier initiatief op aan wordt gesproken, als er nog geen goede beleidsnotitie is en/of als de gemeente geïsoleerd van andere gemeenten opereert.

Kaderstellen

Internationale samenwerking moet niet blijven steken in goede bedoelingen. Om teleurstellingen te voorkomen, is het van belang doelen concreet en realistisch te formuleren. Een goed moment daarvoor is de behandeling van de voorjaarsnota; die vormt immers de aanzet voor de begroting voor het jaar daarna.

Werken zonder kader kan bijvoorbeeld leiden tot de volgende ongewenste situaties: ad-hoc toezeggingen na een humanitaire ramp, banden met een herkomstland zonder duidelijkheid over de rol van de eigen migranten, Europese subsidie zonder helder zicht op het doel, een stedenband zonder sturingsmechanismen.

Controleren

De raad kan opdracht geven om bijvoorbeeld het beleid en de stedenbanden te evalueren of om na te gaan of dienstreizen effectief en efficiënt worden ingezet.

Aanbod VNG

VNG International

VNG International is de organisatie voor internationale samenwerking van de VNG. VNG International ondersteunt de Nederlandse gemeenten bij het professioneel uitvoeren van de gemeentelijke internationale samenwerking. Dit gebeurt via informatievoorziening, advisering, evaluaties, het bevorderen van uitwisseling van kennis en ervaring en belangenbehartiging namens de gemeenten bij regering, parlement en op Europees niveau.

De advisering door VNG International valt deels onder het standaardaanbod van de VNG aan haar leden. Voorbeelden hiervan zijn een reactie op een concept-beleidsnotitie, een advies over de vormgeving van een stedenband of een inleiding voor een raadscommissie. VNG International is ook dienstverlenend op het terrein van Europese subsidies en kennisnetwerken voor de Nederlandse gemeenten. Voorbeelden van dienstverlening zijn evaluaties van stedenbanden en van het gevoerde internationale samenwerkingsbeleid.

Het bevorderen van uitwisseling van kennis en ervaring gebeurt onder meer via platforms en landenkringen. Die zijn er voor gemeentelijke samenwerking met Marokko, Turkije, Suriname en de Antillen. Er is ook een platform voor Europese stedenbanden, met afzonderlijke landenkringen voor verschillende landen in Midden- en Oost-Europa.

VNG International beheert twee subsidieprogramma's voor gemeenten: LOGO South en LOGO East. Via deze programma's krijgen Nederlandse gemeenten co-financiering en ondersteuning voor kennisoverdracht aan gemeenten in ontwikkelingslanden en 'de nieuwe burens' van de uitgebreide Europese Unie.

Informatiebronnen

- Er is een elektronische nieuwsbrief over gemeentelijke internationale samenwerking. U kunt zich hiervoor aanmelden via een mail naar erikjan.hertogs@vng.nl.
- U kunt informatie raadplegen op www.vng.nl > Europa en internationaal > Gemeentelijke internationale samenwerking. Hier vindt u o.a. een overzicht van publicaties en laagdrempelige subsidieprogramma's.
- Er is ook een aantal publicaties beschikbaar over dit onderwerp:
  - Grenze(n)loze Gemeenten; Handreiking internationale samenwerking en activiteiten van gemeenten (VNG en BZK, 2005).
  - De dienstreis binnen de gemeentelijke internationale samenwerking (VNG, 2005).
  - Gemeentelijke internationale samenwerking: landelijk onderzoek naar de stand van zaken (VNG, 2006).
  - VNG International: Overzicht van diensten voor gemeenten (2002). Dit is inclusief voorbeelden en kostenindicaties.